

vrtića i škola, do njihove obnove i opremanja. Odgojno-obrazovne usluge u ruralnim područjima mogu pružati vlasnici seoskih gospodarstava, ljudi koji ne žive na selu, vlasnici mikro-jaslica, ili javne službe i nevladine organizacije (vidjeti str. 28-29). Ukupni je proračun programa EAFRD, namijenjen financiranju osnovne infrastrukture, oko 2,7 milijardi eura (za razdoblje 2007.-2013.godine). Općenito gledajući, zadovoljna sam da odgoj i obrazovanje sve više dolazi

u fokus kreatora politike Europske unije. Obrazovanje je ključni dio svake strategije kojom se osigurava dugotrajna održivost našeg ekonomskog oporavka. Također predstavlja samu bit unapređenja društvene kohezije Europske unije i njezinih multikulturalnih i sve raznolikijih država članica.

Naš zadatak poboljšanja pristupa odgoju i obrazovanju u ruralnim područjima tek je u ranoj fazi. No, kako je općenito sve

snažniji fokus na obrazovanju, uvjereni sam da će se ovaj posao nastaviti, te da ćemo uspjeti stvoriti trajnu razliku u cjeloživotnom obrazovanju populacije ruralnih područja.

Androulla Vassiliou, Europska povjerenica za obrazovanje, kulturu, višejezičnost i mlade.
androulla.vassiliou@ec.europa.eu

1 Zaključci Vijeća od 12. svibnja 2009. o strateškom okviru za europsku suradnju u edukaciji i stručnom usavršavanju ('ET 2020' 2009/c 119/02).

Odgoj i obrazovanje za sve: politika Europske unije

John Bryden

John Bryden postavlja tezu da politike odgoja i obrazovanja EU trebaju pomoći članicama da izbjegnu sputanost PISA-om i podržati lokalne pristupe.

Različito kao temeljno obilježje Europske unije može se uočiti i u brizi uloženoj u neosporavanje kompetencija zemalja članica u području različitosti. I iz tog razloga je ponešto začuđujuće, a nekima od nas i uznemirujuće, to što su politike odgoja i obrazovanja zemalja članica prečesto pod utjecajem usko definiranih pokazatelja uspješnosti odgoja i obrazovanja poznatih i kao PISA (Programme of International Student Assessment - Program međunarodnog procjenjivanja učenika). PISA se trenutno nalazi u samoj jezgri funkcioniranja politike odgoja i obrazovanja zemalja članica OECD-a i pod snažnim je utjecajem Japana i SAD. Jedan je autor u nedavno objavljenom broju *Journal of Educational Policy* (Glasilo politike odgoja i obrazovanja) tu činjenicu opisao kao 'novu političku tehnologiju nadzora nad europskim obrazovnim prostorom pomoću brojeva'¹. Najvažnija je kritika njihove usmjerenosti na one pokazatelje koji su naoko mjerljivi (matematika, prirodne znanosti i književnost) nasuprot njihove nesposobnosti za detekciju ključnih i nemjerljivih učinaka odgoja i obrazovanja. U postojećoj politici odgoja i obrazovanja ti su

mjerljivi i dostupni pokazatelji postali temeljnim empirijskim smjernicama koje daju oblik reformama politike odgoja i obrazovanja. Posljedica je toga da su one važne aktivnosti koje daju nemjerljive učinke istiskivane iz nacionalnih kurikuluma, rasporeda sati i budžeta dok njihovo mjesto zauzimaju skupi i često kontraproduktivni testovi i ispitivanja koji se u mnogim odgojno-obrazovnim sustavima pojavljuju u sve ranijim i ranijim fazama procesa i uzrokuju podjelu i klasifikaciju. Taj proces potiče pojave kao što su socijalno isključivanje ili društvena raslojavanja koja se nastoje ukloniti drugim politikama. I unatoč tome što se PISA primjenjuje samo u obveznom obrazovanju, možda je samo pitanje dana kad će se spustiti i u predškolski odgoj i obrazovanje. U kontekstu našeg položaja kao članica EU, dva su razloga zbog kojih se ne bismo trebali zatvarati u kalupe kakve zadaje PISA program. Prvi je taj da je EU zainteresirana za daleko širi program procjenjivanja dobrobiti djeteta i već aktivno radi na njegovom razvoju. Drugi je razlog taj da se, kao što je spominjano na drugim mjestima u ovom časopisu, španjolsko i belgijsko predsjedavanje

najavljuje kao razdoblje suradnje na razvoju europske *Preporuke o dobrobiti djeteta*. To budi nadu da će se zemlje članice više usmjeriti u tom pravcu, ali u području europskih lokalnih zajednica postoje i dodatni razlozi za zabrinutost. Što je odgoj i obrazovanje više standardiziran, to manje prostora ostaje za njegovo bavljenje lokalnim jezicima, poviješću, kulturom i okruženjem. Važnost zajedništva lokalnom ruralnom stanovništvu postaje očigledna čim se 'pozabave pitanjem depopulacije, osobito u slučaju svojih mlađih generacija. Europska je unija svojim programima financiranja omogućila lokalnim zajednicama iznalaženje njima prikladnih i prihvatljivih rješenja. Važno je da njezini programi odgoja i obrazovanja također podupru takva nastojanja i to pomoću programa koji uvažavaju lokalne različitosti.

John Bryden je znanstveni suradnik norveškog Instituta za ekonomska istraživanja u poljoprivredi i predsjednik Međunarodne mreže za odgoj i obrazovanje u ruralnim područjima.
john.bryden@nilf.no

1 S. Grek, *Education & Society*, University of Edinburgh. *Journal of Education Policy*, vol. 24, issue 1, January 2009.